

Автор **Николай Младенов**,
съдия в Софийски градски съд

Болничният лист – новият „господар на наказателния процес“

Няма спор, че здравето е основна предпоставка за работоспособност. Затова трудовото и осигурителното законодателство предвижда временната нетрудоспособност на един работник или служител да се установява с документ, наречен болничен лист.

Б

Болничният лист е категория на трудовото и осигурителното право с приложение в две основни направления – да удостовери пред работодателя невъзможността на негов служител да полага труд за даден период от време и да информира НОИ, че на този човек трябва да се плати обезщетение. Но болничните листове се представят и пред други органи, за които поначало не са предназначени. И оттук възникват трудностите с „многостранното приложение“ на този документ. Когато лекарят издава болничен лист, той се съобразява с конкретните трудови задължения, които болният не би могъл да изпълни. Но когато болничният лист се представя не пред работодателя, а пред друг орган, за да се докаже невъзможност на болния да извърши нещо, различно от това, за което лекарят е посочил неспособност – какво да предприеме този орган? За съжаление законодателят не дава отговор на този въпрос и това поражда редица дискусии.

Известно е, че в наказателното производство заинтересовани лица използват недобросъвестно болничните листове, за да

БЛОКИРАТ ПРОЦЕСА.

Още преди приемането на новия НПК се чува гласове в него да се предвиди специален ред за издаване на документ, удостоверяващ здравословното състояние на обвиняеми, подсъдими, свидетели и т.н. Без значение е как ще бъде наречен той – болничен лист или другояче, важното е да е издаден при прозрачна процедура от независими експерти или специално определени лекари. Тази идея обаче не се възприе. С други думи, законодателят не вижда проблем, който да се нуждае от правна регламентация.

Но НК и НПК не познават понятието „болничен лист за временна нетрудоспособност“, а боравят с термина „уважителна причина“, когато някой призован не може да се яви пред съда или друг орган на съдебната власт. Така заветната „уважителна причина“ е пречка да бъде арестуван подсъдим, когато не се е явил в съда по призовка. По наказателните дела тази уважителна причина се търси най-вече от подсъдимите и техните защитници чрез болнични листове. Понякога се представят и „медицински направления“, които не доказват нищо повече от това, че личният лекар е изпратил свой пациент при специалист. В болнични листове много често „властват“ абривиатурите – например легендарното „ОВИ“, „ОИГДТ“ и др., които за съда са твърде недостатъчни, за да се разбере какво е точно заболяването

и дали то е „уважителна причина“. Проблемът важи и за следствието, но там заболяването на един обвиняем не пречи на разпита на свидетели. А в съда, ако адвокат или клиентът му отсъстват, делото се отлага. Няма значение дали някой свидетел е дошъл специално за него от Австралия, например. Ето защо болничният лист придобива огромно значение, именно в съда. Макар че едно от най-„екстравагантните“ приложения на болничния лист е при разпит на свидетел на следствието пред съдия (чл.223 от НПК) – действие, което е незабавно и се реализира веднага, за да може да се ползва после в съдебната фаза.

РЕДЪТ ЗА ИЗДАВАНЕ НА БОЛНИЧНИТЕ ЛИСТОВЕ

е уреден в Наредбата за медицинската експертиза на работоспособността (НМЕР) от 2005 година. Болничен лист не се издава, ако при прегледа се установи, че човекът е работоспособен (чл.12, т.2). А чл.312 от НК предвижда наказателна отговорност за „лекар, който снабди някого с лъжливо свидетелство за здравето му“. Аз обаче не си спомням да е имало такова дело в София през последните 20 години.

Член 11 от НМЕР предвижда болничен лист да се издава дори и когато човек умишлено уврежда здравето си, ако нарушава определения му режим на лечение, ако сам се приведе в нетрудоспособност чрез ал-